

सन २०१६-१७ मधील कापूस हंगामामध्ये शेतक-यांना खरेदी केलेल्या कापसाचे चुकारे अदा करणेसाठी महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघास अलाहाबाद बँक, मुंबई यांचेकडून रु.२०० कोटी व विजया बँक, मुंबई यांचेकडून रु.२०० कोटी असे एकूण रु.४०० कोटी कर्जास शासन हमी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : शाहमी-२०१७/सपववि/प्र.क्र. १०/अर्थबळ,

मंत्रालय, मुंबई-३२

दिनांक :- २३ जानेवारी, २०१७

वाचा -१) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी -१०९९/प्रक्र.६८/शा.हमी, दि. ५.११.१९९९.

२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी -१००८/प्रक्र.१८/शा.हमी, दि.२८.४.२००८

३) व्यवस्थापकीय संचालक, कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्या. यांचे क्र. कापूस/प्र.का/कापूस खरेदी /२०१६-१७/ ११०१, दिनांक २७/१०/२०१६ चे पत्र.

प्रस्तावना:

केंद्र शासनाने भारतीय कपास निगम या संस्थेची सन २०१६-१७ मध्ये किमान आधारभूत दराने कापूस खरेदी करण्यासाठी प्रमुख अभिकर्ता म्हणून नेमणूक केली आहे. भारतीय कपास निगमने सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्यात महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्यादित, मुंबई यांची उपअभिकर्ता म्हणून नियुक्ती केली आहे. भारतीय कपास निगम मार्फत महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघास कापसाची देणी वेळीच अदा करण्याकरिता महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघास अलाहाबाद बँक, मुंबई यांचेकडून रु.२०० कोटी (रुपये दोनशे कोटी) व विजया बँक, मुंबई यांचेकडून रु.२०० कोटी (रुपये दोनशे कोटी) असे एकूण ४०० कोटी (रु.चारशे कोटी) इतके नजर गहाण कर्ज उभारण्यास शासन हमी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

किमान आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत हंगाम २०१६-१७ मध्ये भारतीय कपास निगम मार्फत खरेदी झालेल्या कापसाची देणी वेळीच अदा करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ, मुंबई (ऋणको) यांना अलाहाबाद बँक, मुंबई (रु.२०० कोटी) व विजया बँक, मुंबई, (रु.२०० कोटी) (धनको) यांचेकडून एकूण रु.४०० कोटी (रुपये चारशे कोटी) इतके कर्ज सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या मान्यतेने उभारण्यासाठी शासन हमी मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सदर शासनहमीची मुदत शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून १ वर्षाच्या कालावधीपर्यंत वैध राहील.

३. धनको बँकांसमवेत शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा. करारनाम्याशिवाय किंवा करारनामा स्वाक्षरीत होण्यापूर्वी बँकेने कर्ज संवितरीत केल्यास शासन हमी अवैध ठरेल.

३.१) शासन हमी एकूण रु. ४०० कोटी इतक्या कर्जाच्या रकमेपुरतीच सिमीत राहील.

३.२) सदर शासनहमीची मुदत शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून १ वर्षाच्या कालावधीपर्यंत वैध राहील.

३.३) बँकांकडून प्राप्त होणारे कर्ज, भारतीय कपास निगम कडून प्राप्त होणारी रक्कम तसेच शेतक-यांना वितरीत करावयाची रक्कम व बँकांची परतफेड याकरिता कर्ज देणाऱ्या धनको बँकांमध्ये महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ लि.मुंबई या संस्थेच्या नावे स्वतंत्र Escrow A/C उघडण्यात येईल व या अकाऊन्ट मधून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यात येईल.

३.४) धनको बँकांकडील कर्जाची परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास त्याकरिता आकारण्यात आलेल्या दंडनीय व्याजाकरीता व इतर कोणत्याही देय रकमांसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.

३.५) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघा कडून कर्ज फेडीत कसूर झाल्यास कर्जाच्या वसूली करीता पुरेशा मत्तेची प्रतिभूती (Security) घेतल्यानंतरच धनको बँका कर्ज मंजूर करतील. सदर मत्तेची तपासणी वेळोवेळी व कमीत कमी सहा महिन्यातून एकदा तरी संबंधित बँक करेल.

३.६) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघा कडून कर्ज फेडीत कसूर झाल्यास फेडरेशनच्या चल / अचल मालमत्तेची विक्री / लिलाव (Auction) करून कर्ज वसूलीची प्रक्रिया पूर्ण करावी. तसेच, कर्ज वसूलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय धनको बँकांना हमीपूर्ततेकरिता शासन हमीच्या प्रतिभूतीचा वापर करता येणार नाही.

३.७) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाकडून कर्जाच्या परतफेडीबाबत अथवा व्याजाची रक्कम देण्याबाबत होणा-या कसुरीची सूचना शासनास ९० दिवसांच्या आत देणे धनको बँकांना बंधनकारक असेल.

३.८) धनको बँका ह्या राज्य शासनाच्या पूर्व अनुमतीशिवाय महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघास आदेशामध्ये विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा अधिक कर्ज देणार नाहीत. तसेच सदर प्रयोजनासाठी ऋणको इतर कोणत्याही वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेणार नाही.

३.९) धनको बँकाकडून महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाच्या चल / अचल मालमत्तेची विक्री वसूलीचा निर्णय झाल्यास त्यासाठी एक समिती स्थापन करावी व त्या समितीमध्ये सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग व वित्त विभागाचा प्रत्येकी एक प्रतिनिधी घेण्यात यावा. चल / अचल मालमत्तेची विक्री/ लिलाव करताना मुल्यांकन त्रयस्थ संस्थेकडून शासन नियमानुसार करणे आवश्यक राहील. तसेच, उक्त समितीमधील शासनाच्या दोन्ही प्रतिनिधींच्या अहवालासह लिलाव प्रक्रियेचे अंतिमीकरणास शासनाची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.

वरील (३.१) ते (३.९) पैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास शासन हमी अवैध होईल.

४. महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाला रु. ४०० कोटीची शासन हमी अ.क्र. १ येथील दिनांक ५.११.१९९९ मधील शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या अटी तसेच खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहिल:-

४.१) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ हे Principal Debtor राहतील.

४.२) धनको बँकांकडून घेण्यात येणा-या कर्जाचा वापर फक्त कापसाची देणी वेळीच अदा करण्याकरिता करण्यात यावा.

४.३) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाने खरेदी केलेल्या कापसाची देणी अदा करण्यासाठी लागणारी रक्कम विचारात घेऊन आवश्यक तेवढ्याच कर्जाची उचल करण्यात यावी.

४.४) कर्जाच्या व्याजाचा दर कमीतकमी असेल याची खात्री करण्याची संपूर्ण जबाबदारी सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाची राहिल.

४.५) सदरचे कर्ज (मुद्दल + व्याज) फेडण्याची संपूर्ण जबाबदारी भारतीय कपास निगम व महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ यांची संयुक्तपणे राहिल.

४.६) सदर शासन हमीवर देण्यात आलेल्या कर्जाचे दायित्व शासनावर येणार नाही याबाबत सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने दक्षता घ्यावी.

४.७) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाने दर महिन्याला कर्ज परतफेडीच्या प्रगतीबाबतची स्थिती दर्शविणारी माहिती सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग / वित्त विभागाकडे सादर करावी.

४.८) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाने विहित कार्यपद्धतीने लेखा परिक्षित केलेल्या त्यांच्या लेख्यांची एक प्रत शासनास सादर करावी.

५. हमी शुल्क

५.१) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाला प्र.श.प्र.व. हमीशुल्काचा दर रु.२/- असा राहिल.

५.२) हे हमीशुल्क ज्या कालावधीकरिता देय राहिल त्या कालावधीतील कोणत्याही दिवशी कमाल अदत्त असलेल्या कर्ज आणि व्याजाच्या एकूण रकमेवर देय राहिल.

५.३) हमी शुल्काचा भरणा दर सहा महिन्यांनी करण्यास महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ हे जबाबदार असतील. प्रत्येक वित्तीय वर्षाच्या ३१ मार्च आणि/ अथवा ३० सप्टेंबर रोजी अदत्त असलेल्या कर्जावर देय असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा अनुक्रमे १ एप्रिल आणि / अथवा १ ऑक्टोबर रोजी करण्यात यावा.

- ५.४) देय हमी शुल्क शासन तिजोरीत भरणा करण्यास महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघा कडून कसूर झाल्यास अशा कसूर केलेल्या थकीत रक्कमेवर पहिल्या तीन महिन्यासाठी १६ टक्के दराने व त्या पुढील कालावधीसाठी २४ टक्के दराने व्याज आकारले जाईल.
- ५.५) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाने शासन हमी शुल्काची रक्कम "००७५-संकीर्ण, सर्वसाधारण सेवा-१०८-हमी शुल्क" या लेखाशिर्षाखाली शासकीय कोषागारात भरणा करावी. महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ यांनी महामंडळाकडून देय असलेली हमी शुल्काची रक्कम शासकीय कोषागारात नियमितपणे भरणा केली जाते याची खात्री करून घ्यावी.
- ५.६) हमी शुल्क भरल्याच्या पृष्ठयर्थ चलनाची साक्षांकित प्रत सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने वित्त विभागास साक्षेपाने पाठवावी.
- ५.७) शासन हमीवरील घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीबाबत व नियत दिनांकास हमीशुल्क वसूल करण्याची व संनियंत्रणाची जबाबदारी सहसचिव/ उपसचिव, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांची राहिल.
६. हा शासन निर्णय सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या नस्ती क्र. कापूस-२०.१६/प्र.क्र.६४/१० स वरील प्रस्ताव व वित्त विभागाचा शासन हमी क्र. ३/२०१६-१७ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
७. महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ लि. मुंबई यांनी कर्ज घेण्यासंबंधी करावयाच्या करारपत्रावर स्वाक्षरी करण्याकरिता सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागातील संबंधीत सहसचिव/ उपसचिव व वित्त विभागातील उप सचिव (अर्थबळ) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.
८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१७०१२३१६१७५४४००५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुभाष ना. गांगुर्डे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) राज्यपालाचे सचिव,
- २) मुख्यमंत्र्याचे प्रधान सचिव,
- ३) उपमुख्यमंत्र्याचे प्रधान सचिव,

- ४) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई.
- ५) प्रबंधक, लोक आयुक्त महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ६) प्रबंधक, उप लोक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ७) सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,
- ८) महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
- ९) महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
- १०) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानभवन सचिवालय, मुंबई (५ प्रती)
- ११) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
- १२) बहुजन समाज पार्टी, डी-१, इन्सा इटमेंट, आज्ञाद मैदान, मुंबई
- १३) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.बॅरेक्स क्र १, योगक्षेमसमोर, वसंतराव भागवत चौक, नरीमन पॉईंट, मुंबई- ४०००२०,
- १४) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी ३१४, राजभवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई- ४०० ००४,
- १५) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोव मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-१३,
- १६) इंडियन नॅशनल काँग्रेस पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई- ४०००२५,
- १७) नॅशनॅलिस्ट काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रवादी भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरीमन पॉईंट, मुंबई- २१,
- १८) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०००२८,
- १९) अ.मु.स. (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- २०) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्या., खेतान भवन, ६ वा मजला, १९८ जमशेदजी टाटा रोड, रिट्स हॉटेल समोर, चर्चगेट, मुंबई-२०
- २१) वित्त विभाग (साउ /व्यय-२ /ऋण व हमी नियंत्रण कक्ष), मंत्रालय, मुंबई.
- २२) कार्यासन अधिकारी, १० स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई--४०० ०३२.
- २३) राष्ट्रीयकृत बँका, (सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागामार्फत)
- २४) निवड नस्ती -अर्थबळ.

*****